

АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Інформаційне право та право інтелектуальної власності
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	денна форма навчання – 1 (6) курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС (120 годин) 18 год. – лекції, 36 год.- практичні
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/модульна контрольна робота
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	<u>Лектор:</u> кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, судовий експерт у сфері інтелектуальної власності Кісіль Наталія Валеріївна e-mail: kisil_n@ukr.net <u>Практичні / Семінарські:</u> кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, судовий експерт у сфері інтелектуальної власності Кісіль Наталія Валеріївна e-mail: kisil_n@ukr.net
Розміщення курсу	<u>URL:</u> https://classroom.google.com/c/NjU4MjMxMzk1MDQx?cjc=fzeng7j_ інформація через телеграм-групу.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної системи знань основних принципів та особливостей правового регулювання відносин у сфері авторського права і суміжних прав. Засвоєні студентами знання та набуті під час вивчення даної дисципліни навички дозволять з'ясувати зміст норм законодавства у сфері інтелектуальної власності, правильно тлумачити їхній зміст та застосовувати для вирішення конкретних питань у процесі роботи: здійснювати правовий аналіз виникнення правової охорони на об'єкти авторського права та суміжних прав, форм, порядку та способів захисту прав на ці об'єкти; ідентифікувати порушення авторських та суміжних прав, визначати адекватні та ефективні способи захисту

авторських та суміжних прав, складати документи юридичного характеру з метою оформлення авторських прав, аналізувати судову практику у спорах щодо порушення авторських та суміжних прав та визначати оптимальні шляхи їх врегулювання.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність норм права, що регулюють суспільні відносини, які пов'язані із створенням, розпорядженням правами та захистом прав суб'єктів авторського права та суміжних прав.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 19 . Пояснювати природу і зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити правові висновки.

Відповідність результатів навчання та компетентностей за Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права, що передбачає застосування певних положень права інтелектуальної власності.

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, в тому числі здійснювати правовий аналіз виникнення правової охорони на об'єкти авторського права та суміжних прав, форм, порядку та способів захисту прав на ці об'єкти.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, пов'язані із створенням та використанням об'єктів авторського права та суміжних прав, давати розгорнуту юридичну аргументацію порядку та способів захисту прав на ці об'єкти.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права інтелектуальної власності, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав інтелектуальної власності та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем у сфері інтелектуальної власності та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Основні завдання навчальної дисципліни

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання:

Знання теоретичних засад права інтелектуальної власності, правовідносин у сфері авторського права та суміжних прав, теоретичних положень та положень чинного законодавства України у сфері авторського права та суміжних прав, наукових підходів вчених-правників до вирішення окремих проблем правової охорони та захисту

авторських та суміжних прав, особливостей міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності.

2. Уміння:

з'ясовувати зміст норм законодавства у сфері інтелектуальної власності, правильно тлумачити їхній зміст та застосовувати для вирішення конкретних питань у процесі роботи за спеціальністю: здійснювати аналіз виникнення правової охорони на об'єкти авторського права та суміжних прав, форм, порядку та способів захисту прав на ці об'єкти; ідентифікувати порушення авторських та суміжних прав, визначати адекватні та ефективні способи захисту авторських та суміжних прав, складати документи юридичного характеру з метою оформлення авторських прав, аналізувати судову практику у спорах щодо порушення авторських та суміжних прав та визначати оптимальні шляхи їх врегулювання.

3. Комунікація:

здатність надавати консультації з питань набуття правової охорони та захисту авторських та суміжних прав, оцінювати потреби у належній охороні творчих продуктів з метою формулювання та пропонування відповідних юридичних рішень; здатність враховувати інтереси учасників відносин і пропонувати збалансовані підходи до їх регулювання.

4. Автономність та відповідальність:

продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні рішення чи надані пропозиції/рекомендації, складені документи, які можуть впливати на діяльність господарюючих суб'єктів.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

«Авторське право і суміжні права» вивчається після дисципліни «Доктрина, принципи, методологія приватного права», «Доктрина, принципи, методологія публічного права», «Комерціалізація майнових прав інтелектуальної власності», «Практика вирішення спорів у сфері права інтелектуальної власності», та разом із вибірковыми дисциплінами «Бренд-право», «Інтелектуальна власність у різних індустріях», які є необхідною передумовою ефективного навчання та володіння компетентностями, які формуються під час вивчення цих дисциплін, з огляду на системність та взаємопов'язаність з тематикою освітньої програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття авторського права та його місце серед прав інтелектуальної власності.

Тема 2. Твір як об'єкт правової охорони.

Тема 3. Виникнення і здійснення авторських та суміжних прав.

Тема 4. Поняття оригінальності та творчого характеру в авторському праві.

Тема 5. Використання об'єктів авторського права: поняття, способи використання та можливі правові наслідки.

Тема 6. Управління та розпорядження майновими правами суб'єктів авторського та суміжного права.

Тема 7. Порушення авторських та суміжних прав. Підстави, форми та способи захисту авторських та суміжних прав.

Тема 8. Захист авторських прав у судовому порядку. Особливості проведення судових експертиз об'єктів авторського права.

Тема 9. Співвідношення авторських прав та прав на ТМ та промислові зразки: точки перетину у спірних ситуаціях.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література та нормативні джерела

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів : прийнята 24 липня 1971 р., із змінами від 02 жовт. 1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text (дата звернення 28.08.2023).
2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року: прийнята 06 верес. 1952, дата набрання чинності для України 17 січн. 1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text (дата звернення 28.08.2023).
3. Про авторське право і суміжні права : закон України від закон України від 01 груд. 2022 р. № 2811-IX// *Голос України*: офіційне видання від 31.12.2022. № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення 28.08.2023).
4. Цивільний кодекс України : від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 28.08.2023).
5. Штефан А.С. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту. К.: НВП Інтерсервіс, 2017. 150 с. URL: <http://ndiiv.org.ua/Files2/Monogr.avtor.%20pravo%20i%20sumiz.%20prava.pdf> (дата звернення 28.08.2023).

Додаткова література та нормативні джерела

1. Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція): прийнята 26 жовт. 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763#Text (дата звернення 28.08.2023).
2. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право: уклад. 20 груд. 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770#Text (дата звернення 28.05.2023).
3. Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір: Наказ Міністерства економіки України від 16 серпня 2023 р. № 11319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1760-23#Text> (дата звернення 02.02.2024).
4. ВОИС. Глоссарий термінів по авторському праву и смежным правам. Published by the World Intellectual Property Organization, 1981. С. 228.
5. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П.П. Крайнева. Київ, 2012. 660 с.
6. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2008. URL: [http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial Protection IPR Ukr 04 2008.pdf](http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial%20Protection%20IPR%20Ukr%2004%202008.pdf) (дата звернення 21.08.2023).
7. Капіца Ю.М. Охорона авторського права при комерційному розповсюдженні або вільному доступі до електронних наукових видань у мережі Інтернет: вимоги, обмеження, досвід. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. № 11, 2015. С. 45–55.
8. Капіца Ю.М., Ступак С.К., Жувака О.В. Авторське право і суміжні права в Європі: монограф. Київ: Логос, 2012. 696 с.
9. Капіца Ю.М., Шахбазян К.С. Застосування ліцензій відкритого доступу при розміщенні матеріалів наукових журналів в електронному середовищі. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. № 13, 2016. С. 62-70.
10. Кісіль Н.В. Доказування плагіату наукових творів: судова практика та експертні технології. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління* : електронне наукове видання : збірник. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. №1 (4). С. 92-106.
11. Кісіль Н.В. Експертиза творів образотворчого мистецтва, як об'єктів авторського права: загальні положення та підходи до вирішення експертних завдань. *Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київський НДІ судових експертиз*. К., 2021. Вип. 66. С. 980-994.
12. Кісіль Н.В. Теоретичні та методологічні основи судової експертизи літературних та художніх творів як об'єктів авторського права. *Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб.* К., 2016. Вип. 61. С. 478-487.
13. Лонг Д., Рей П., Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С. Захист

прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. К.: К.І.С., 2007. 448 с.

14. Основи інтелектуальної власності. К.: Юридичне видавництво «Ін Юре», 1999. 578 с.

15. Петренко С.А. Охорона комп'ютерної програми як об'єкта інтелектуальної власності: теорія і практика : монографія. К.: Лазурит-Поліграф, 2011. 172 с.

16. Санченко О. Поняття театральної постановки за законодавством України. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 1. С. 42-48.

17. Судова практика Суду Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності. Київ, 2016. 220 с.

18. Тарасова І.В. Авторське право на похідні літературні твори : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2015. 18 с.

19. Штефан А. Пародія на музичний твір з текстом в порядку вільного використання творів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 5. С. 66-73.

20. Яворська О. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. №7. С.26-30. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/07/5.pdf>. (дата звернення 28.08.2023).

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Основними методами навчання є поєднання лекційних, семінарських (практичних) занять та індивідуально-консультативної роботи у різних формах (запитально-відповідальній, обговорення конкретних ситуацій, підготовлених документів тощо) і самостійної роботи студентів у формі виконання тестових завдань, вирішення конкретних правових ситуацій, підготовка проєктів документів юридичного змісту (договорів, заяв на реєстрацію авторського права тощо), обговорення та захист індивідуальних робіт практичного спрямування.

Рівень навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни безпосередньо залежить від застосування сучасних навчальних технологій, з яких обов'язковими є: проблемні лекції, міні-лекції, лекції-дискусії, лекції-діалоги, візуальні лекції, лекції-прес-конференції; семінарські заняття – дискусії, аудиторні конференції, семінари – вирішення проблемних питань, семінари – «мозкові атаки», «потоки ідей», «рольові ігри» тощо.

Проведення лекційних занять підкоряється принципам: науковості, зв'язку теорії з практикою, логічності, доступності лекційного матеріалу, систематичності його викладення, наочності, ретельного відбору питань, що вносяться в план лекції.

Найбільш поширеними видами лекцій, які сприяють активізації навчального процесу студентів є **проблемні лекції**. Проблемні лекції будуються на обговоренні двох-трьох проблемних питань, які є найбільш суттєвими у даній темі, або викликають найбільше дискусій серед науковців. Увага студентів у такій лекції концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення у загальних навчальних джерелах, а підготовлений з використанням монографічних робіт та інших наукових праць. Цей матеріал повинен відображати найсучасніші досягнення правової науки, практики, законодавчої техніки тощо, а також містити відомості історичного та порівняльного характеру. Ефективним буде використання лектором ілюстративного матеріалу, схем, презентацій тощо.

Спосіб ведення лекції передбачає постановку проблемного питання, його аналіз, порівняння існуючих у науці точок зору на проблему, формування певних шляхів її вирішення. Проблемні питання (ситуації) в такій лекції подаються викладачем послідовно та вирішуються у процесі спільної діяльності викладача і студентів, з максимальною самостійністю останніх під спрямовуючим керівництвом викладача. Лектор також ставить перед студентами проблемні питання для самостійного розмірковування, які вони повинні здійснити за схемою (методикою), застосованою під час проведення лекції. Таким чином стимулюється активне мислення студентів, опрацювання ними наукових джерел у пошуках правильної відповіді.

Міні-лекція як засіб активізації навчальної діяльності студентів являє собою особливий вид заняття, на якому навчальний матеріал подається студентам схематично,

характеризується ємністю та складністю логічної побудови. Як правило, міні-лекція виступає складовою лекції, на якій розкриваються складні та великі за обсягом теми. На міні-лекції студентам на прикладі характеристики окремих елементів схеми подається алгоритм розкриття питань, що входять до блоку, значну частину яких вони повинні будуть опрацювати самостійно.

Лекція-дискусія – це лекція, що заснована на взаємодоповненнях. Такі лекції проводяться за темами, що знаходяться на межі східних галузей знань, або за новими темами, які важко об'єднати в єдине ціле.

Лекція-діалог викладається у формі захисту точок зору різних вчених і практиків. Проблемні питання обумовлюються, як правило, заздалегідь, однак можливі імпровізації.

Візуальна лекція заснована на широкому використанні наочних засобів. Основний навчальний матеріал подається у вигляді схем, графіків, слайдів, відеофільмів тощо. Наочність посилює активність мислення та сприяє запам'ятовуванню матеріалу.

Лекція - прес-конференція призначена для з'ясування побажань студентів з питань поглиблення та розширення знань з дисципліни чи її розділу та роз'яснення цих питань у процесі проведення лекції. У таких випадках студентам заздалегідь повідомляється тема лекції та ставиться завдання письмово підготувати питання, на яких викладач має зупинитися більш детально. На лекції викладач спочатку збирає та класифікує питання, а затим викладає матеріал з акцентом на поставлених студентами питаннях.

5.1. Лекції та практичні заняття

№	Назва теми, перелік основних питань, література
1	<p>Тема 1. Поняття авторського права та його місце серед прав інтелектуальної власності.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Авторське право як інститут права інтелектуальної власності. – Об'єкти та суб'єкти авторських та суміжних права. – Місце авторського права і суміжних прав серед прав інтелектуальної власності. – Види об'єктів інтелектуальної власності. – Основні нормативно-правові акти, що регулюють сферу авторських та суміжних прав. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 5, 14].</p>
2	<p>Тема 2. Твір образотворчого та декоративного мистецтва як об'єкт правової охорони.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поняття твору, як об'єкту авторського права. – Основні положення правової охорони об'єктів авторського права. Умови надання правової охорони творам. – Об'єкти, що не охороняються авторським правом. – Функції та принципи авторського права. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [2, 3, 4, 5, 8, 14, 16, 18, 19].</p>
3	<p>Тема 3. Виникнення і здійснення авторських та суміжних прав.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виникнення і здійснення авторських прав. – Суб'єкти авторського права. – Права, що охоплюються авторським правом. Обмеження авторського права. – Частина твору як об'єкт авторського права. – Права на службові твори та твори створені за замовленням. – Сирітські твори. – Виникнення і здійснення суміжних прав. Права, що охоплюються суміжним правом. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 3, 4, 5, 8, 15, 19].</p>
4	<p>Тема 4. Поняття оригінальності та творчого характеру в авторському праві.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поняття форми та змісту творів. – Поняття та ознаки оригінальності та творчого характеру творів літератури, науки та мистецтва.

	<ul style="list-style-type: none"> – Практика розгляду питань щодо оригінальності фотографічних творів у судовому порядку. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [4, 5, 8, 14, 16, 18].</p>
5	<p>Тема 5. Використання об'єктів авторського права: поняття, способи використання та можливі правові наслідки.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поняття факту використання творів. Способи використання літературних творів. – Поняття відтворення творів. – Вільне використання (відтворення) творів. Перехід творів у суспільне надбання. – Право слідування. – Право доступу до оригіналу твору образотворчого мистецтва. – Приклад судової справи, в якій розглядалося питання щодо добросовісності використання твору. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [3, 7, 8, 9, 15].</p>
6	<p>Тема 6. Управління майновими правами суб'єктів авторського та суміжного права</p> <ul style="list-style-type: none"> – Управління майновими правами. – Способи управління майновими правами суб'єктів авторських та суміжних прав. – Поняття «колективного управління авторськими та суміжними правами». – Основні засади колективного управління. – Принципи діяльності організацій колективного управління. – Правовідносини між правовласниками та ОКУ. – Сфери управління правами. – Реєстр організацій колективного управління. – Розпоряджання майновими правами на об'єкти авторського права та об'єкти суміжних прав. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 7, 8, 15, 20].</p>
7	<p>Тема 7. Порушення авторських та суміжних прав.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Порушення авторських та суміжних прав. – Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності. – Підстави, форми та способи захисту авторських та суміжних прав. – Практика доказування плагіату в наукових творах. – Неюрисдикційні форми захисту. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 6, 7, 8, 10, 13, 15, 17].</p>
8	<p>Тема 8. Особливості захисту авторських і суміжних прав.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Особливості захисту авторських прав у судовому порядку. – Докази та доказування порушень авторських прав. – Основні завдання судової експертизи творів науки, літератури та мистецтва, як об'єктів авторського права. – Особливості проведення мистецтвознавчої експертизи і експертизи у сфері інтелектуальної власності. – Встановлення факту використання об'єктів авторського права (в тому числі переробки), на прикладі дослідження творів живопису. – Приклад розгляду справи про захист авторського права на хореографічний твір із призначенням судової експертизи. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 6, 7, 11, 12, 13, 17].</p>
9	<p>Тема 9. Співвідношення авторських прав та прав на ТМ та промислові зразки: точки перетину у спірних ситуаціях</p> <ul style="list-style-type: none"> – Включення творів мистецтва до складу торговельних марок та реєстрація промислових зразків – Відтворення графічних творів у торговельних марках <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [6, 11, 12].</p>

6. Самостійна робота студента

До самостійної роботи студентів включається підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції та вивчення базової і додаткової літератури. Розв'язання кейсів та практичних задач, підготовка юридичних документів, а також виконання творчого завдання.

№ з/п	Назва теми, перелік основних питань, література	Форма контролю
1	<p>Тема 1. Поняття авторського права та його місце серед прав інтелектуальної власності.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Об'єкти та суб'єкти авторських та суміжних права. – Місце авторського права і суміжних прав серед прав інтелектуальної власності. – Види об'єктів інтелектуальної власності. – Умови виникнення авторських прав. – Необхідні умови для визнання твору об'єктом авторського права. – Законодавство в сфері авторських та суміжних прав. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 5, 14].</p>	<i>Опитування/кейси</i>
2	<p>Тема 2. Твори літератури, науки та мистецтва як об'єкти правової охорони.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Основні положення правової охорони об'єктів авторського права. – Обмеження авторського права. Об'єкти, що не охороняються авторським правом. – Умови надання правової охорони творам. – Функції та принципи авторського права. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [2, 3, 4, 5, 8, 14, 16, 18, 19].</p>	<i>опитування/практичні завдання</i>
	<p>Тема 3. Виникнення і здійснення авторських та суміжних прав.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Виникнення і здійснення авторських прав. – Суб'єкти авторського права. – Особисті немайнові та майнові права на об'єкти авторського права. – Обмеження авторського права. – Частина твору як об'єкт авторського права. – Права на службові твори та твори створені за замовленням. – Сирітські твори. – Порядок набуття прав на авторські та суміжні права. – Права, що охоплюються суміжним правом. – Значення та порядок державної реєстрації авторських прав в Україні. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 3, 4, 5, 8, 15, 19].</p>	<i>опитування / практичні завдання</i>
4	<p>Тема 4. Поняття оригінальності та творчого характеру в авторському праві</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поняття форми та змісту творів. – Поняття оригінальності та творчого характеру літературних (художніх) творів та практика визначення ознак оригінальності у цих творах (розкривається на прикладі певних видів об'єктів авторського права). – Форма і зміст твору. – Критерії оригінальності, які застосуються для певних об'єктів авторського права. – Оригінальність зображення та назви персонажу. – Оригінальність та творчий характер частини твору наукового характеру, що має самостійне значення. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [4, 5, 8, 14, 16, 18].</p>	<i>опитування/практичні завдання</i>

5	<p>Тема 5. Використання об'єктів авторського права: поняття, способи використання та можливі правові наслідки</p> <ul style="list-style-type: none"> – Способи використання творів. – Поняття відтворення творів. Способи відтворення творів. – Право слідування. – Право доступу до оригіналу твору образотворчого мистецтва. – Перехід творів у суспільне надбання. – Передача права на використання твору. – Розгляд судових справ, в яких вирішувалися питання щодо використання твору та випадки, які підпадають під вільне використання ОАП. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [3, 7, 8, 9, 15].</p>	<i>тестові завдання/ кейси</i>
6	<p>Тема 6. Управління майновими правами суб'єктів авторського та суміжного права</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поняття «колективного управління авторськими та суміжними правами». – Принципи діяльності організацій колективного управління. – Способи управління майновими правами суб'єктів авторських та суміжних прав. – Сфери управління правами. – Розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права та об'єкти суміжних прав. – Комерціалізація прав на об'єкти авторського і суміжного права: поняття та основні суб'єкти. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 7, 8, 15, 20].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
7	<p>Тема 7. Порушення авторських та суміжних прав.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Види порушень майнових авторських і суміжних прав. – Відповідальність за порушення авторських і суміжних прав. – Зміст понять камкординг та кардшейрінг. – Умови розміщення та розповсюдження об'єктів авторського права в мережі Інтернет. – Take-down notice. – Підстави, форми та способи захисту авторських та суміжних прав. – Неюрисдикційні форми захисту. – Практика доказування порушень авторських і суміжних прав. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 2, 6, 7, 8, 10, 13, 15, 17].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
8	<p>Тема 8. Особливості захисту авторських і суміжних прав.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Особливості захисту авторських прав у судовому порядку. – Докази та доказування порушень авторських прав. – Основні завдання судової експертизи творів науки, літератури та мистецтва, як об'єктів авторського права. – Встановлення факту використання об'єктів авторського права (в тому числі переробки), на прикладі дослідження творів образотворчого мистецтва. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1, 6, 7, 11, 12, 13, 17].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>
9	<p>Тема 9. Співвідношення авторських прав та прав на ТМ та промислові зразки: точки перетину у спірних ситуаціях</p> <ul style="list-style-type: none"> – Включення творів мистецтва до складу торговельних марок та реєстрація промислових зразків – Відтворення графічних творів у торговельних марках. – Розгляд судових прецедентів щодо порушень авторських прав та прав на інші об'єкти інтелектуальної власності. <p><i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [6, 11, 12].</p>	<i>практичні завдання / кейси</i>

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачам освіти рекомендується відвідувати лекції та практичні заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента/студентки, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і практичних занять співпадають. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Відсутність на практичному занятті відпрацьовується.

Особливості організації освітнього процесу під час дистанційного навчання визначено «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/188>.

Правила поведінки на заняттях. Норми етичної поведінки студентів і науково-педагогічних працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

Політика дедлайнів та перескладань. Відпрацювання практичного заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На останньому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді письмової модульної контрольної роботи. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Політика академічної доброчесності та її принципи визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, тест, виконання практичного завдання, розв'язання задач (кейсів). Процес вивчення дисципліни передбачає написання 1 модульної контрольної роботи у формі виконання практичного завдання та вирішення тестових завдань.

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	%	Ваговий бал	Кількість	Всього балів
1.	Практичне заняття	90,0	5	18	90
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	10,0	10	1	10
	Всього				100

Студентом для отримання 10 додаткових балів може зараховуватися написання наукової статті (у співавторстві, чи під науковим керівництвом викладачів) або підготовкою тез наукової доповіді.

Наявність одноосібного свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір прирівнюється до виконання роботи на практичному занятті №3 або 4 з максимальним ваговим балом.

Проходження курсу COURSERA, що стосується авторського права або суміжних прав, дає можливість закрити заборгованість по практичним заняттям №1, 2 або 3 (1 – за кожний курс, але не більше 2 курсів може бути зараховано), наприклад: https://www.coursera.org/programs/program-natsional-nii-tiekhnichnii-univiersitiet-ukrayini-kiyivskii/learn/copyright-law-music-business?fromClip=sfc_page_course_link~IHL7E, або інших курсів за узгодженням із викладачем.

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

“**відмінно**” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття **7-8 балів**, МКР – **16-18 балів**;

“**добре**” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – практичне заняття **5-6 бали**, МКР – **13-15 балів**;

“**задовільно**” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – практичне заняття **3-4 бали**, МКР – **9-12 балів**;

“**незадовільно**” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – практичне заняття **0-2 бали**, МКР – **0-8 балів**.

Результати поточного контролю здобувача регулярно вносяться викладачем до модуля «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу.

Критерій	Перший	Другий
Термін	7-8 тиждень	14-15 тиждень
Умови отримання позитивного результату	20 балів	40 балів

Семестровий контроль

Можливість отримання оцінки “автоматом”: так, для студентів, які виконали умови допуску до заліку і мають рейтинг ≥ 60 балів.

Обов’язкові умови допуску до заліку
Відвідування лекцій.
Активна робота не менш як на 10 семінарських заняттях, з них особиста активність (доповіді, захист творчих робіт, участь у дискусії) не менше 5 хв. кожного заняття.
Успішне виконання модульної контрольної роботи.
Поточний рейтинг $RD \geq 60$

Залік

Залікова оцінка сумується за результатами поточного контролю.

Студенти, які набрали протягом семестру менше 60 балів ($RD < 0,6 R$) отримують для вирішення додаткові завдання теоретичного і практичного характеру та отримують залік за результатами такої роботи з урахуванням поточної активності на практичних заняттях. Студенти, які набрали 60 балів за результатами поточного контролю, але бажають підвищити заліковий рейтинг, виконують додаткове завдання з ваговим балом від 0 до 20 балів.

Таблиця переведення рейтингових балів за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань для підготовки до заліку

1. Поняття та види об'єктів авторського права.
2. Умови надання правової охорони об'єктам авторського права.
3. Суб'єкти авторського права.
4. Види об'єктів суміжних прав.
5. Права, що охоплюються авторським правом. Обмеження авторського права.
6. Права на твори створені у співавторстві, за службовим завданням та за договором заказу.
7. Виникнення і здійснення авторського права.
8. Суб'єкти суміжного права. Права, що охоплюються суміжним правом.
9. Законодавство в сфері авторських та суміжних прав.
10. Особисті немайнові та майнові права на об'єкти авторського права.
11. Відповідальність за порушення авторських і суміжних прав.
12. Твори, які не є об'єктами авторського права.
13. Порядок набуття прав на авторські та суміжні права.
14. Правомірне використання твору без згоди автора.
15. Літературні твори як об'єкти авторського права: види, основні ознаки та способи захисту.
16. Художні твори як об'єкти авторського права: види, основні ознаки та способи захисту.
17. Твір як об'єкт правової охорони: критерії охороноздатності та випадки обмеження авторського права.
18. Ознаки творчого характеру в авторському праві.
19. Поняття форми і змісту твору.
20. Частина твору як об'єкт авторського права: ознаки та способи захисту.
21. Оригінальність зображення та назви персонажу.
22. Оригінальність та творчій характер частини твору наукового характеру, що має самостійне значення.
23. Авторське право на збірники та інші складені твори. Визначення оригінальності таблиць і збірок.
24. Особливості правової охорони персонажів як об'єктів авторського права.
25. Охорона назви твору в авторському праві.
26. Строк дії авторського права.
27. Використання об'єктів авторського права та суміжних прав: поняття, способи використання та можливі правові наслідки.
28. Вільне використання творів відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», міжнародних угод та законодавства ЄС.
29. Перехід творів у суспільне надбання.
30. Передача права на використання твору.
31. Зміст поняття кардшейрінг.
32. Зміст поняття камкординг.
33. Використання літературних творів: поняття, способи використання та засоби доказування.
34. Право слідування.
35. Способи управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
36. Управління майновими правами. Передача права.
37. Поняття колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
38. Форми захисту авторських та суміжних прав.
39. Підстави для захисту прав на об'єкти авторського права.
40. Способи захисту авторських прав.
41. Способи захисту суміжних прав.
42. Способи цивільно-правового захисту авторських і суміжних прав.
43. Види порушень авторських прав.

44. Поняття та види порушень особистих немайнових авторських та суміжних прав.
45. Поняття та види порушень майнових авторських та суміжних прав.
46. Кримінальна відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.
47. Умови розміщення та розповсюдження об'єктів авторського права в мережі Інтернет.
48. Відтворення творів: поняття, правові наслідки та способи захисту.
49. Докази та доказування порушень авторських та суміжних прав.
50. Практика захисту персонажів як об'єктів авторських прав.
51. Комерціалізація прав на об'єкти авторського і суміжного права: поняття та основні суб'єкти.
52. Вплив на сучасне право інтелектуальної власності основних теорій суб'єктивного права на результат творчості: пропріетарна теорія, теорія особистих прав, договірна теорія, рентна теорія, деліктна теорія, теорія виключних прав.
53. Вільні, службові, створені за замовленням об'єкти права інтелектуальної власності.
54. Значення та порядок державної реєстрації авторських прав в Україні.
55. Обмеження авторських прав.
56. Процедура «Take-down notice».

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри інтелектуальної власності та приватного права, к. с.-г н., с.н.с., судовим експертом, Наталією Валеріївною Кісіль.

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 1 від 28.08.2023 року).

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 1 від 01.09.2023 року).